# Toelichting

## Collegebesluit anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen

**Vereniging van Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Juni 2021

# Inhoud

Inleiding ..... 3
1. Aanleiding voor te nemen besluit ..... 5
2. Toelichting op het format besluit ..... 6
3. Reikwijdte kwijtschelden ..... 8
Bijlage: format collegebesluit ..... 10
Bijlage: FAQ ..... 12

# Inleiding

Het format collegebesluit kunt u gebruiken voor het te nemen collegebesluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen. De Verzamelwet hersteloperatie toeslagen biedt een grondslag voor het kwijtschelden van de publieke schulden.

In dit document vindt u:

- Aanleiding voor het te nemen besluit
- Toelichting op de inrichting van het format besluit
- Reikwijdte
- Een format voor het besluit door het College
- Een format voor de oplegger
- Een verwijzing naar de veelgestelde vragen over de kwijtschelding (FAQ)

Het nemen van het besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen stelt het college en de aangewezen Invorderingsambtenaar in staat om, vooruitlopend op de ingangsdatum van wetgeving per 1 januari 2022, te starten met het kwijtschelden van de openstaande vorderingen voor gedupeerde ouders en hun toeslagpartners.

Binnen de hersteloperatie wordt de navolgende terminologie gebruikt voor inwoners in relatie tot de hersteloperatie:

- Inwoner: alle inwoners van een gemeente.
- Mogelijke gedupeerde ouder/zelfmelder/aangemelde ouder/aangemelde inwoner: een persoon die zich gedupeerd voelt en zich gemeld heeft bij de Belastingdienst. De Belastingdienst bepaalt of deze persoon aangemerkt wordt als gedupeerde ouder.
- Gedupeerde ouder: een, door de Belastingdienst als zodanig aangemerkte ouder. Deze ouder is de ontvanger van kinderopvangtoeslag (geweest), voor de kinderen (uit het gezin). Kinderopvangtoeslag wordt aangevraagd door en toegekend aan één van de twee ouders.
- Toeslagpartner: het begrip partner is gedefinieerd in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). De partner wordt bepaald aan hand van het moment van uitbetalen van het forfaitaire bedrag van 30.000 euro (Catshuisregeling).

### Routekaart voor uitvoering van herstel door gemeenten

Dit document met de bouwstenen voor intake en plan van aanpak voor gedupeerden maakt onderdeel uit van de routekaart voor gemeenten. De routekaart met ondersteuningsproducten voor de uitvoering van herstel aan mogelijk gedupeerde ouders is ingericht in drie fasen.

1. Fase I: Voorbereiden. Hier vindt u alle informatie om gericht uw organisatie te informeren en voor te bereiden op de uitvoering.
2. Fase II: Uitvoeren. Hier zijn alle stappen opgenomen voor de ondersteuning aan gedupeerde ouders.
3. In de laatste fase III Monitoren en verantwoorden vindt u formats om de resultaten van de inzet te monitoren en hierover verantwoording af te leggen.

De routekaart kunt u vinden op vng.nl.

Het implementatieteam van de VNG organiseert hiernaast (be)spreekuren, verzendt wekelijks een nieuwsbrief en is elke werkdag bereikbaar via telefoon en mail. U kunt bellen met 070-373 82 32 en mailen via hersteloperatie@vng.nl.

# 1. Aanleiding voor te nemen besluit

Op 18 januari jl. heeft het kabinet aangekondigd dat schulden bij de Belastingdienst en Toeslagen en andere publieke uitvoeringsorganisaties worden kwijtgescholden. Ook gemeenten en waterschappen zijn gevraagd om openstaande vorderingen kwijt te schelden. Op de buitengewone algemene leden vergadering van de VNG van 12 februari 2021 is het voorstel over de kwijtschelding gemeentelijke vorderingen voor de gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire aangenomen. Gemeenten hebben de VNG opgeroepen om hun inhoudelijk en financieel comfort te geven zodat ze over kunnen gaan tot het stoppen van beslaglegging en dwanginvordering van gemeentelijke vorderingen en het daadwerkelijk kwijtschelden. Gemeenten hebben dit comfort nodig om het juiste te kunnen doen voor de gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire.

Wij zijn blij met de stappen die het rijk op dit punt heeft gezet. Het rijk heeft toegezegd alle kosten die gemeenten zullen maken bij het verlenen van de kwijtschelding op basis van nacalculatie volledig te vergoeden. Tevens is er de afgelopen maanden door de betrokken ministeries en organisaties hard gewerkt aan het creëren van een grondslag voor het kwijtschelden van de publieke schulden. Dit heeft geresulteerd in de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen. Dit wetsvoorstel zal in september door de staatssecretaris van financiën worden ingediend bij de Tweede Kamer. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2022.

### Waarom anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen?

Het kabinet streeft er naar de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen in september bij de Tweede Kamer in te dienen. Dit betekent dat de wettelijke grondslag op 1 juli 2021 nog niet gerealiseerd zal zijn. Gezien het spoedeisend belang dat met kwijtschelding gemoeid is, kan niet gewacht worden tot het wetsvoorstel formeel is bekrachtigd. Het kwijtschelden van de publieke schulden biedt gedupeerde ouders rust, zekerheid en zicht op een nieuwe schuldenvrije start. Om die reden is het wenselijk dat gemeenten kunnen anticiperen op de grondslag voor kwijtschelding die met dit wetsvoorstel wordt beoogd. Het wetsvoorstel voorziet in het met terugwerkende kracht codificeren van beleid in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. Om die reden biedt het voorstel voldoende handvatten en zekerheid voor gemeenten om hierop te anticiperen.

# 2. Toelichting op het format besluit

**In het format van het collegebesluit zijn inrichtingskeuzes gemaakt. De overwegingen die hieraan ten grondslag liggen worden in dit hoofdstuk toegelicht.**

### Collegebesluit

Het besluit wordt genomen door het college. Op rijksniveau neemt de staatssecretaris van financiën dat besluit. Het gaat om een beleidsbesluit waarin wordt geanticipeerd op toekomstige wetgeving. Het college kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid (artikel 4:81 Awb). Het ligt daarom in de rede dat bij gemeenten het college dit besluit neemt.

Er hoeven voor het belastingdomein of het sociaal domein geen aparte besluiten te worden genomen. Het format Collegebesluit omvat beide domeinen. Daarnaast is nadrukkelijk opgenomen dat het college goedkeuring verleend aan de invorderingsambtenaar om te anticiperen op de wetgeving.

Wanneer een Gemeenschappelijke Regeling de heffing en de invordering van belastingen verzorgt, kan met het collegebesluit goedkeuring worden verleend aan de invorderingsambtenaar van de gemeenschappelijke regeling om te anticiperen op de toekomstige wetgeving. Het college kan op grond van artikel 4:81 lid 1 jo artikel 10:16 Awb beleidsregels vaststellen - wanneer deze bevoegdheid niet al is overgedragen aan de GR. Het is afhankelijk van de inrichting en de overgedragen bevoegdheden of het College of het dagelijks bestuur het besluit dient te nemen.

### Verbinding naar Verzamelwet voor kwijtschelding

In het format is niet gekozen om in detail aan te geven welke vorderingen kwijt worden gescholden. Er wordt ten aanzien van de reikwijdte verwezen naar de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen. Dit is een bewuste keuze, omdat hiermee te allen tijde volledig wordt aangesloten bij de nog te formaliseren Verzamelwet hersteloperatie toeslagen.

### Ambtshalve kwijtschelding

Gedupeerde ouders en de toeslagpartners hoeven – anders dan bij de reguliere kwijtschelding – geen verzoek te doen om in aanmerking te komen voor kwijtschelding. Het college of de aangewezen invorderingsambtenaar verleent de kwijtschelding ambtshalve. Om tot ambtshalve kwijtschelding over te kunnen gaan, moet het college of de invorderingsambtenaar weten wie in aanmerking komt voor kwijtschelding. Deze gegevens zullen door de Uitvoeringsorganisatie Hersteloperatie Toeslagen (UHT) geleverd worden aan de opgegeven contactpersoon invordering. De gemeente, GR en/of het waterschap heeft de contactpersoon Invordering aangedragen bij UHT in het kader van het moratorium. Deze contactpersoon heeft via een eigen account toegang tot het portaal. Het portaal biedt een beveiligde gegevensuitwisseling tussen de Belastingdienst/Toeslagen en de gemeente. De lijst van inwoners die in aanmerking komt voor kwijtschelding is een CSV-bestand hetgeen betekent dat de velden zijn gescheiden door een puntkomma (;). Het bestand heet **KS**-GPB0042-Kwijtschelden_gedupeerd_(datum).csv

### Beroep en bezwaar

Het kwijtschelden van de vordering is een (ambtshalve) besluit. Dit betekent dat er een beschikking wordt afgegeven waarbij tevens de beroep- en bezwaarclausule op basis van de Awb is opgenomen. Dit geldt – in afwijking van het reguliere proces – ook voor het verlenen van kwijtschelding voor het belastingdomein.

# 3. Reikwijdte kwijtschelden

**Met het besluit start het college met kwijtschelden van openstaande vorderingen aan gedupeerden en hun toeslagpartners. In dit hoofdstuk wordt de reikwijdte toegelicht.**

### Vorderingen in het belastingdomein

In de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen worden de Gemeentewet en de Waterschapswet gewijzigd. Er wordt een verwijzing naar het nieuwe artikel 26a Invorderingswet 1990 opgenomen. Artikel 26a geeft de grondslag voor gemeenten en waterschappen om belastingschulden kwijt te schelden voor deze doelgroep. Wanneer het College het besluit heeft genomen om te anticiperen op de toekomstige Verzamelwet, kan de gemeente of het samenwerkingsverband starten met het kwijtschelden van schulden. Alle belastingaanslagen die materieel betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 komen in aanmerking voor kwijtschelding. De bijkomende kosten, zoals rente of incassokosten, worden ook kwijtgescholden. Ook de zakelijke belastingaanslagen die zijn opgelegd aan een natuurlijk persoon (bijvoorbeeld aan een eenmanszaak) worden kwijtgescholden.

### Vorderingen in het sociale zekerheidsdomein

In artikel 3.3 van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen wordt de grondslag opgenomen om schulden van de gedupeerde ouder en de toeslagpartner op het terrein van sociale zekerheid kwijt te schelden. Deze artikelen vormen een bijzonder regime voor kwijtschelden en gaat als ‘lex specialis’ voor op hetgeen bij of krachtens de toepasselijke wetten is geregeld. Ook vanuit de sociale zekerheid komen enkel de vorderingen in aanmerking die materieel betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 en zullen ook de bijkomende kosten, zoals rente of incassokosten, worden kwijtgescholden.

Kwijtschelding wordt binnen het sociale zekerheidsdomein in beginsel niet verleend wanneer de vordering is opgelegd als het gevolg van ernstig misbruik. Dit betreft situaties waarin sprake is van schenden van de inlichtingenplicht en er bovendien sprake is van grove schuld of opzet, zoals neergelegd in het Boetebesluit socialezekerheidswetten. In de sociale zekerheid wordt over het algemeen in het kader van grove schuld een boete van 75% opgelegd en in het kader van opzet een boete van 100%. Kwijtschelding blijft in deze gevallen achterwege ten aanzien van de bestuurlijke boete, alsmede het bedrag aan onterecht verkregen uitkering als gevolg van de overtreding van de inlichtingenplicht, het benadelingsbedrag.
Het college kan zich in uitzonderlijke gevallen beroepen op de hardheidsclausule die in de Verzamelwet zal worden opgenomen Wanneer het college van mening is dat het niet kwijtschelden onredelijk of onbillijk is, kan het college toch overgaan tot kwijtschelding. Dit moet wel expliciet per geval worden overwogen.

Ook vorderingen die zijn ontstaan vanuit werkgeverschap zijn uitgesloten.
Of zakelijke schulden (BBZ krediet, TOZO) ook kwijtgescholden zullen worden is nog onzeker. We verwachten hier op korte termijn een uitspraak over van het ministerie van SZW. Zodra meer bekend, zullen wij u informeren.

### Peildatum 31 december 2020

De openstaande vorderingen die op 31 december 2020 niet waren voldaan (en betrekking hadden op die periode) worden kwijtgescholden. Vorderingen die zijn geformaliseerd op een latere datum dan 31 december 2020, maar materieel wel zien op deze periode, worden kwijtgescholden. Schulden die zijn ontstaan na 1 januari 2021 worden niet kwijtgescholden.

### Terugbetalen aflossingen op de vordering na 1 januari 2021

Het kan voorkomen dat een publieke schuld die op 31 december bestond in de periode daarna is verminderd door aflossing of door verrekening. Ook deze betaalde vorderingen komen in aanmerking voor kwijtschelding, omdat de publieke schulden op peildatum 31 december 2020 worden kwijtgescholden. Wanneer de ouder op 31 december 2020 een bedrag open had staan op de vordering, maar deze in januari heeft afbetaald, betekent dit dat het afbetaalde bedrag wordt teruggestort aan de ouder.

*NB: Schulden die voor 31 december 2020 zijn afbetaald vallen niet onder de regeling. Het doel van deze wetgeving is te borgen dat iedere ouder een zo goed als schuldenvrije start kan maken en het (te) ontvangen compensatiebedrag vrij kan besteden.*

### Gedupeerde ouder en de toeslagpartner

Zowel de gedupeerde ouder als de toeslagpartner van deze ouder komen in aanmerking voor kwijtschelding. Het begrip toeslagpartner is gedefinieerd in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). De toeslagpartner wordt bepaald aan hand van het moment van uitbetalen van het forfaitaire bedrag van 30.000 euro (Catshuisregeling). Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

1. De partner op de **dag van de uitbetaling van de volledige € 30.000**
2. Ouders die eerder **een bedrag hoger dan € 30.000** hebben ontvangen: voor hen geldt dat **de dag van de uitbetaling van dit hogere bedrag** wordt gehanteerd als peildatum voor het bepalen van de partner.
3. Eerder is een **lager bedrag uitbetaald (minder dan € 30.000).** Het eerder verstrekte compensatiebedrag zal worden aangevuld tot € 30.000. Voor hen geldt dat als peildatum voor het bepalen van de partner dat wordt gekeken naar de **dag van de uitbetaling van de aanvulling tot de € 30.000.**

Gemeenten bepalen niet zelf wie de partner van een gedupeerde ouder is. Dit wordt bepaald door de Belastingdienst en kenbaar gemaakt via de gegevenslevering in het gegevensportaal.

# Bijlage: format collegebesluit

**Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen**

| **Leeswijzer modelbepalingen** |
| --- |
| - […] of bijvoorbeeld [**nummer**] = door gemeente in te vullen. Zie bijvoorbeeld de aanhef. |

**Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [gemeentenaam] tot vaststelling van het Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen**

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [**gemeentenaam**];

overwegende dat:

- gebleken is dat een groot aantal inwoners door de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag onevenredig is benadeeld waardoor zij in ernstige problemen zijn gebracht en velen nog verkeren;
- het college zich inzet om een bijdrage te leveren en recht te doen aan de gedupeerde ouders om te komen tot herstel van vertrouwen in de overheid;
- deze gedupeerde ouders een zoveel mogelijke schuldenvrije toekomst verdienen;
- het zo snel als mogelijk kwijtschelden van de publieke schulden een essentieel onderdeel is van het herstellen van het collectief onrecht dat deze inwoners door de overheid is aangedaan;
- de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen de grondslag zal bieden om gemeentelijke vorderingen op gedupeerde ouders en diens toeslagpartner kwijt te schelden;
- de beoogde inwerkingtreding van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen 1 januari 2022 is;
- het college het wenselijk acht om, vooruitlopend op de inwerkingtreding per 1 januari 2022, te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen.

besluit vast te stellen:

**Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen**

Artikel 1 Verlenen kwijtschelding

1. Het college besluit de gemeentelijke vorderingen van ouders die gedupeerd zijn door de problemen rondom de kinderopvangtoeslag, en daardoor recht hebben op het forfaitaire bedrag van €30.000,-, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen, kwijt te schelden.
2. Het college verleent de kwijtschelding ambtshalve als het gaat om de vorderingen genoemd in het beoogde artikel 3.3. van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen.
3. Het college keurt goed dat de gemeenteambtenaar belast met de invordering van

gemeentelijke belastingen de kwijtschelding ambtshalve verleent als het gaat om vorderingen genoemd in het beoogde artikel 1.2 van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen.

4. De gemeenteambtenaar belast met de invordering van gemeentelijke belastingen verleent kwijtschelding van een belastingaanslag aan een gedupeerde ouder bij een voor bezwaar vatbare beschikking waarop Hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing is.

Artikel 2 Inwerkingtreding
Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking en is van kracht tot het moment dat de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen in werking treedt;.

Artikel 3 Citeertitel
Dit besluit wordt aangehaald als: ‘Besluit om te anticiperen op de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen’.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van [**datum**].

[**gemeentenaam**], [**datum**]

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

# Bijlage: FAQ

De veel gestelde vragen over het Collegebesluit zijn opgenomen op de site van vng.nl/schulden.
U kunt de veel gestelde vragen direct vinden via deze link.